

I blickfånget: Smågrupps- enheten Lilla Satelliten

s. 4

Att stöda talet med tecken och bilder är en viktig del av vardagen i Lilla Satelliten. Specialklasslärare Emilia Kansa visar tecknet för höst.

Ett strategiskt val att bygga i trä

Gymnasiet i Petalax blev startskottet för vårt strategiska val - vi bygger i trä!

s. 12

Giftfri städning

I Högstadiet i Petalax städas det med ozonvatten.

s. 11

Jenny Malmsten
Kommundirektör

Vi behöver alla få uppmärksamhet ibland

Det är en vacker höstsöndag och jag försöker fokusera på att skriva kolumnen. Bredvid mig sitter hunden och gnyr. Han vill ha min odelade uppmärksamhet. Uppmärksamhet är viktigt för människor och djur. Och verksamheter.

Under det senaste året har fokus i kommunen riktats mot bildningssektorn, med frågor kring dess struktur och optimala organisering. Vi hade tidigare, före vårdreformen, tre stora sektorer: social- och hälsovård, bildning och teknik. Nu finns bildning och teknik kvar, och centralförvaltning. En omorganisering är aktuell. Med bildningsdirektören och fritids- och kulturchefen gående i pension, väcks frågor om det är mest ändamålsenligt att ha fritids- och kulturverksamhet kvar inom bildningssektorn? Fritidsverksamheten har gränssnitt till alla sektorer, men i vilken sektor finns mest uppmärksamhet att ge fritids- och kulturverksamheten?

Vi har idag integration, sysselsättning och en del koordinering av förebyggande arbete inom centralförvaltningen och hobbyverksamhet, motion, kultur, bibliotek och fri bildning inom fritidsenheten. Frågan är om en effektivare verksamhet är möjlig genom att samordna fritid och kultur med funktionerna i centralförvaltningen? Bibliotekets uppdrag är inte heller långt från det vi jobbar med inom förvaltningen. Inom bibliotekets uppdrag finns förutom att främja kultur och läskunnighet, även ansvar för materialhantering, informations- och demokratitjänster. Områden som även finns på förvaltningens bord. Malax-Korsnäs medborgarinstitut föreslås kvarstå i bildningssektorn, där högstadie- och gymnasieutbildningen finns, som vi också ordnar gemensamt med Korsnäs kommun.

En annan föreslagen förändring är att flytta ansvaret för kökspersonalen från bildningsavdelningen till tekniska avdelningen under samma ansvarsperson som koordinerar städningen. Detta frigör utrymme för rektorerna att fokusera på pedagogiska uppgifter och stärker samtidigt möjligheten att effektivt samordna städ- och kökspersonal.

Målsättningen med den omorganisering som planeras ske från och med 2024 är att samordna verksamheter som kan dra nytta av varandra. Stärka styrningen, effektivisera användningen av resurser och öka möjligheten att utveckla nytt tillsammans.

Organisationsförändringar väcker alltid oro, men de erbjuder också möjligheter att bygga vidare på det som varit bra och tänka om där det behövs. Även om det är ett ekonomiskt utmanande år på kommande för kommunsektorn siktar vi framåt, arbetar tillsammans och gör vårt bästa utifrån de förutsättningar som finns.

Vi har mycket spännande på gång, bland annat nya Söderfjärdsbackens daghem som byggs i CLT, fortsatta satsningar inom hållbarhetsarbetet, utveckling av utomhus-småbarnspedagogik och nya aktiviteter inom hobbyverksamhet, motion och kultur. Nya böcker dyker upp i bibliotekshyllorna och via din telefon eller dator kan du läsa böcker och tidningar från hela världen gratis tack vare bibliotekets e-tjänster. Vi vill ge alla invånare möjlighet till en hobby och en meningsfull vardag.

Nu är det dags för hunden att få min fulla uppmärksamhet och en lång promenad. Precis som löven virvlar runt och landar, så gör vi också. Vi landar.

Njut av hösten!

MALAX KOMMUNS
INFOBLAD

Utgivare

Malax kommun
Malmgatan 5
66100 Malax
malax@malax.fi
Tfn 06 347 7111

Ansvarig redaktör

Jenny Malmsten
jenny.malmsten@malax.fi
Tfn 06 347 7111

Översättningar

Malax kommun om inget annat nämns

Tryckeri

KTMP Group Ab Oy

Upplaga

3 100

Utgivningsdag

25.10.2023

Pämbild

Josefine Snellman

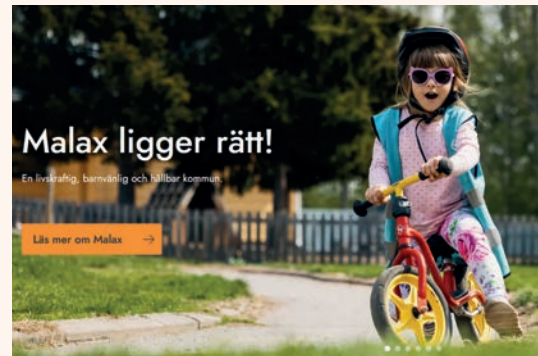
Vi har lanserat ny webbplats!

Kommunens nya webbplats har publicerats. Arbetet med att förnya webbplatsen blev aktuellt då vi ville få en webbplats som motsvarar framtidens behov och krav både ur användarens och administratörens synvinkel. Webbplatsen har förnyats i samarbete med Creamarketing.

På webbplatsen har vi fokuserat på tydlighet, användbarhet och tillgänglighet. Vi har speciellt lagt fokus på att det ska vara smidigt att använda webbplatsen mobilt med olika enheter och webbläsare. Vi har förbättrat sökfunktionen för att göra det lättare att hitta informationen eller servicen man letar efter.

Webbsidorna kompletteras och redigeras också efter att webbplatsen har publicerats. Utvecklingsarbetet med webbplatsen och uppdatering av innehållet är ett fortgående arbete.

Vi tar gärna emot feedback om webbplatsen så att vi kontinuerligt kan utveckla den. Ge respons, förbättrings- eller utvecklingsförslag via formuläret på malax.fi.

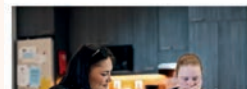
Nyheter

5.10.2023 Nyheter

Malax kommun går med i nätverket för pionjärer inom klimatarbete – över 90 kommuner är redan med i Hinkunätverket

Malax kommun är den första kommunen i Östergötland som går med i kommunförbundet i Malax län till 25.9.2023 utgått med i nätverket Hinkunätverket. Läs mer

3.10.2023 Nyheter

Sök studiestipendier senast måndag 6.11.2023

Östergötlands universitet

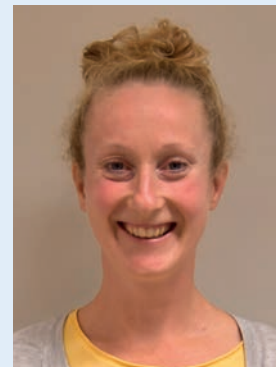
Nya medarbetare

Björn Höstman,
vik. fastighetschef

Sofia Kullberg,
bildningsdirektör

Pamela West-Masilwa,
integrations- och sysselsättnings-
handledare

Jonas Nylund,
direktör, Malax Vatten

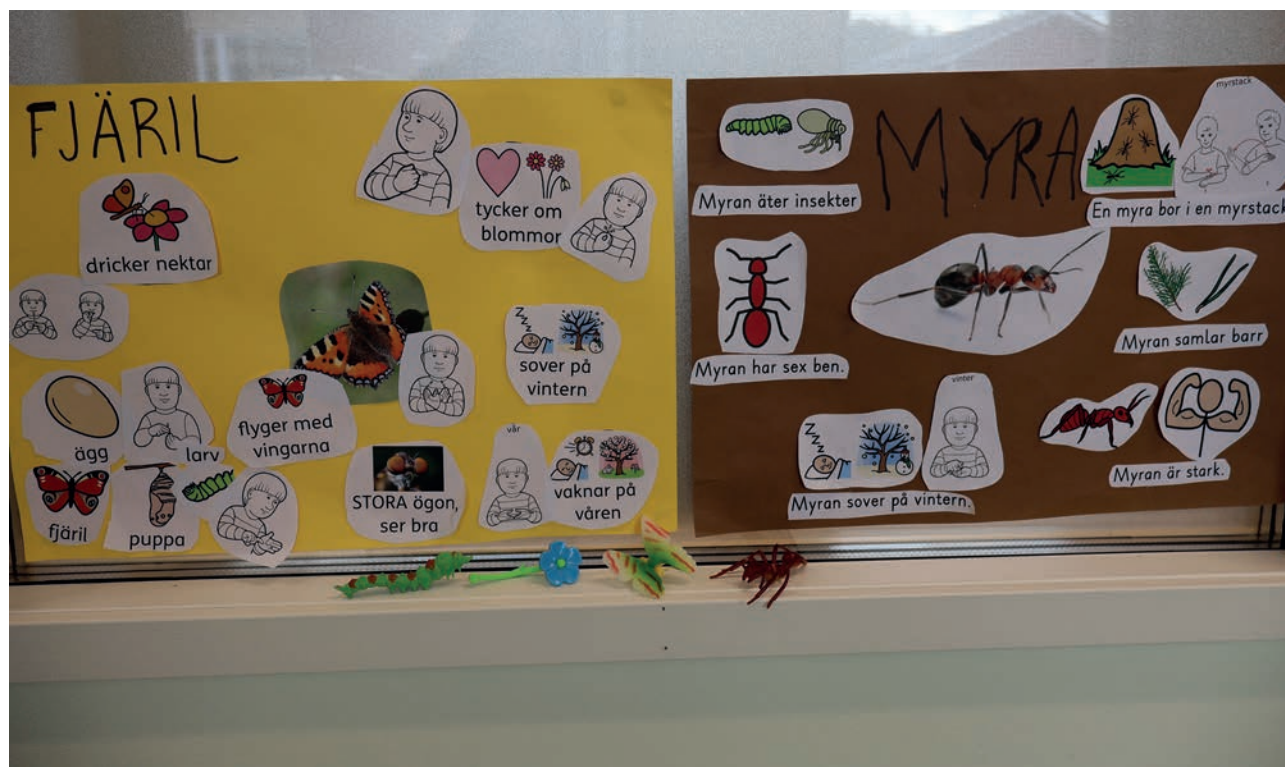

Anders Wentin,
tf. disponent

Barn och utbildning

I blickfånget: Smågruppsenheten Lilla Satelliten

Elevarbeten om fjärilen och myran.

På våren 2021 fattades beslutet om att inrätta en enhet för smågruppsundervisning vid Övermalax skola från hösten 2022. Enheten tar emot elever från hela kommunen med behov av omfattande särskilt stöd eller undervisning enligt verksamhetsområden. Behovet av en sådan klass har funnits under många år. Dessa elever har tidigare kunnat gå i Haga skola i Vasa, men där är de egna behoven idag så stora att man inte har kunnat ta emot elever från andra kommuner.

Våren 2022 rekryterades en specialklasslärare, Josefine Snellman, och under sommaren 2022 gjordes de ändringar i utrymmena som krävdes och verksamheten kunde köra igång läsåret 2022–23. Till en början fanns tre elever i klassen. Under läsåret utökades elevantalet till fyra, och specialklasslärare Emilia Kansa anställdes för att ge undervisning i svenska som andraspråk. Under läsåret började man allmänt använda namnet Lilla Satelliten för enheten. Detta med hänvisning till att det vid Högstadiet i Petalax finns en motsvarande enhet som heter Satelliten. Till läsåret 2023–2024 fick enheten ytterligare två elever och idag är det totala elevantalet sex.

Specialklasslärare Josefine Snellman är mycket glad över att ha fått vara delaktig i planeringen av undervisningsutrymmenas utformning och anskaffningen av möbler. På så sätt har utrymmena kunnat skräddarsys för verksamhetens behov. Det som tidigare var musikal har byggts om till två större grupprum och tidigare förråd och korridorutrymme har gjorts om till tre små rum där eleverna kan arbeta enskilt med en vuxen. Tack vare att kommunen satsat på att anpassa utrymmena har enheten nu alla möjligheter att skapa en lugn och trygg skolvardag för eleverna. Många parallella lektioner kan pågå på samma gång utan att någon elevs arbetsro störs och det finns gott om förvaringsutrymme. Eleverna kan beroende på lektionsinnehåll arbeta tillsammans med andra elever eller enskilt.

Eleverna i Lilla Satelliten mår bra av att ha tydliga rutiner och struktur på skoldagen. Om det sker något avvikande i skoldagens schema och rutiner förbereds eleverna i god tid. För att tydliggöra lektionens moment arbetar eleverna med uppgifter fördelade i arbetslådor. Under lektionstid kan även

en timer användas för att tydliggöra för eleverna hur mycket tid det är kvar av lektionen eller pausen. I undervisningen används både bildstöd och tecken som stöd för att stöda elevernas språkförståelse. Vid behov kan eleverna få individuella hjälpmedel t.ex. syn- eller kommunikationshjälpmedel. I undervisningen används mycket laborativt material och material som aktiverar flera olika sinnen.

Fredrik Kullberg, rektor

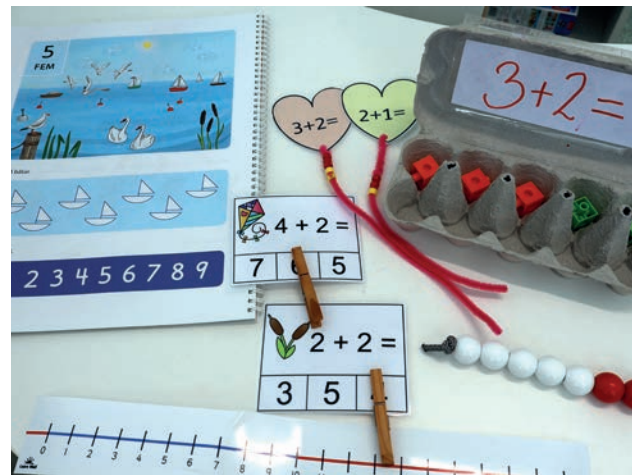
Undervisning enligt verksamhetsområde

Undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde är avsedd för elever med förlängd läroplikt som inte kan studera enligt individualiserad lärokurs i läroämnena. Målet för undervisningen är att ge eleven sådana kunskaper och färdigheter som hen behöver för att klara sig så självständigt som möjligt i livet.

- **Undervisningen i motoriska färdigheter** innehåller undervisning i fin- och grovmotoriska färdigheter.
- **Undervisningen i språk och kommunikation** innefattar språkförståelse, begrepps- och ordförråd samt muntlig språkproduktion med stöd av bilder och tecken.
- **Undervisningen i sociala färdigheter** stöder elevens sociala och emotionella färdigheter.
- **Undervisningen i kognitiva färdigheter** stöder elevens lärande, minne och tänkande och utvecklar grundläggande färdigheter i att läsa, skriva och räkna.
- **Undervisningen i dagliga färdigheter** innehåller delområden som behandlar dagliga rutiner, hälsa och trygghet, vardagskompetens, boende, förmåga att röra sig i omgivningen samt fritidsaktiviteter.

Josefine Snellman är nöjd över Lilla Satellitens ombyggda och ändamålsenliga utrymmen.

I matematikundervisningen är laborativa material viktiga.

Lektionernas moment fördelas i arbetslådor. Det skapar tydlighet och förutsägbarhet för eleverna.

I bokstavsinnlärningen används mångsidiga och sinnesstimulerande material.

Barn och utbildning

Aktuellt från bildningsnämnden

Välmående barn och personal är vår målsättning

I skrivande stund är budgeten för 2024 i fokus för våra förtroendevalda i nämnden. Riktlinjer och budgetramar sattes redan i början av sommaren och nu ska vi försöka få ihop ekvationen. Vilket kan vara en utmaning.

Småbarnspedagogiken växer ur sina utrymmen och väntar på att det planerade daghemmet på Söderfjärdsbacken ska påbörjas våren 2024 och färdigställas 2025. Kommunens gruppfamiljedaghem ska flytta in i daghemmet med plats för 81 barn.

Nytt denna höst är försöket med småbarnspedagogisk verksamhet som satsar på utomhuspedagogik. Två grupper har startats, ett vid Knattebo daghem och den andra vid Solhagens

daghem. Verksamheten kommer mestadels att ske utomhus men grupperna behöver ändå ha möjlighet till skydd när vädret så kräver. Nu har två grillkåtor/lusthus uppförts i anknäring till daghemmen och de har tagits emot och är i användning av nöjda och taggade barn och vuxna. Vi ser fram emot att följa med grupperna och se hur försöket faller ut.

Att vi har så många barn och ungdomar är ju bara positivt. I Malax har vi redan i många år medvetet valt att satsa på våra barn och unga. Resurserna har fördelats på bästa sätt så att vi kunnat erbjuda högklassig småbarnspedagogik och utbildning.

Skolornas önskelista inför framti-

den är lång, det finns önskningsom b.l.a. fler delningar, skolgångshandledare, specialundervisning och skolcoacher. Fler vuxna i skolan behövs, det är ett faktum vi står inför. Till Högstadiet i Petalax söker vi också en rektor för en fast tjänst från och med årsskiftet. Elevprognoserna visar stabila siffror även framöver.

Så, siktet är inställt inför fortsatta budgetbehandlingar. Välmående barn och välmående personal med de resurser vi har!

Minna Söderholm
Ordförande i bildningsnämnden

Småbarnspedagogiken satsar på personalens välmående

Under läsåret 2023–24 vill småbarnspedagogiken satsa på personalens välmående. Personalen har uttryckt ett behov av pedagogiskt stöd i vårens utvärdering. Därför har Tina Back anställts som pedagogisk ledare med hjälp av ett bidrag från Svenska folkskolans vänner. Hennes uppgift är att hjälpa personalen att anpassa både struktur och pedagogik efter barngruppens behov och intressen. Hon är stationerad på Kommungården men kommer i sitt arbete att röra sig mellan kommunens alla enheter. Dessutom har en välmående-grupp bildats med personal från daghemmen och gruppfamiljedaghemmen. Gruppen ska ge uttryck för personalens önskemål och förslag om hur man kan öka välbefinnandet på arbetsplatsen.

I välmåendegruppen ingår från vänster Sofia Storsjö, Ann-Sofi Nyman, Susanne Rönnlöv, Tina Back och Sabina Teir.

Fritid och kultur

Motionskampanjvinnare

Under sommaren har tre motionskampanjer pågått och inom dem har varsin huvudvinst samt småvinster lottats ut. I Muralmotionkampanjen vann Annika Långgård presentkortet på 150 €, i Kilometriskisa vann Inger Båssar en cykel och i I form för livet vann Viveka Silfver presentkortet på 100 €. Det lönar sig alltså att delta! Fram till 10.12 pågår en ny I Form för livet-kampanj. Mer info finns på malax.fi.

Foto: Canva.

Deckarmys med glögg

Vad passar bättre än att läsa spännande deckare då höstmörkret smyger sig på? Biblioteket ordnar tillsammans med Malax-Korsnäs MI "Deckarmys med glögg" vid tre tillfällen. Bibliotekspersonalen delar med sig av boktips på deckare och MI bjuder på glögg. Deltagarna får diskutera och dela med sig av sina egna favoriter. Anmäl dig via mi.malax.fi för att säkerställa sittplats och glögg. Biblioteken har öppet som vanligt under tillfällena så det går också bra att delta spontant. Välkommen!

- Yttermalax bibliotek: måndag 13.11 kl. 18–20.
- Petalax bibliotek: torsdag 16.11 kl. 18–19.
- Bergö bibliotek: måndag 27.11 kl. 18–19.

Läser du inte deckare? Ge gärna tips på vilken genre du skulle vilja få mera info om till biblioteket eller MI.

InBody-mätning 7.11

Tisdagen den 7 november kl. 13–17.30 ordnas InBody-mätning i sportstugan i Pixne. Priset är 10 €/person, endast kontant betalning. Boka tid via tfn 040 669 8256/Nykopp eller per e-post till fritid@malax.fi.

InBody är en analys av kroppens sammansättning. Du får reda på kroppens muskelmassa, muskelbalans, fettmängd, visceralt fett, vätskebalans och fitness index med mera. Mätningen görs helst minst 2 timmar efter mat. Den tar ett par minuter, reservera 10 minuter till om du vill ha en personlig genomgång av resultaten. Mätningen passar ej om du är gravid, har pacemaker eller har amputerat ben eller arm.

Distanshubbar 2.11 och 1.12

Har du möjlighet att arbeta på distans? Då är detta något för dig. Distanshubbarna ordnas i Bydegården, Köpingsvägen 18. Tillfällena är kostnadsfria och inkluderar kaffeservering (lunch på egen bekostnad). Mera information och anmälningslänk på malax.fi.

Nominera stipendiater för år 2023

Skicka dina nomineringar till fritid@malax.fi senast 10.1.2024.

Idrottsstipendium

Malax kommun delar årligen ut idrottsstipendier till idrottare som klarat sig bra i finska eller internationella mästerskap. Inom bollsporter kan vi även dela ut till de som deltagit i distriktslag, landslag eller motsvarande. Även andra kan komma i fråga.

Kulturstipendium

Malax kommuns kulturstipendium delas ut till den som gjort en insats, framhävt

Allmänna istider

Malax kommun bokar in allmänna istider i Targahallen som får användas av alla invånare. Bokningarna är namngivna "med klubba" eller "utan klubba" så att det finns tider för de som bara vill skrinna och tider för de som vill ha med klubba för att spela och skjuta.

För att se vilka tiderna är går du in på bokning.malax.fi, väljer *Kalender* och sedan *Rinkar – Targahallen*. Tiderna kan ändra så gå in och granska att det fortfarande är bokat som allmän istid den dag ni tänker åka.

Årets ungdom, kultur- och idrottsstipendiater 2022

Till Årets ungdom 2022 valdes Elin Långgård, Matilda Pada, Fanny Rönnback och Nelly Salo som tillsammans bildar företaget Clearify UF.

Idrottsstipendium 2022 tilldelades: Elizabeth Fogde (friidrott), Jenny Finnäs (orientering), Linn Rönnback, Agnes Dahlgren, Emma Berts, Malva Björndahl, Frida Hagner, Cecilia Sunabacka, Nellie Nurmi-Aro (fotboll).

Kulturstipendiet 2022 tilldelades Art in Malakta.

sig eller visat talang inom till exempel teater, musik, dans, film, foto, litteratur, bildkonst, konsthantverk, textilkonst eller annat. I första hand ska mottagaren vara mellan 15–30 år. Stipendiet kan även tilldelas grupp eller förening i kommunen.

Årets ungdom

Ge förslag på person eller grupp till Årets ungdom! En ungdom eller grupp som är max 22 år och till exempel är en god förebild eller som på något sätt främjat eller marknadsfört Malax kommun och/eller sin by.

Fritid och kultur

För seniorer

Projektet Aktiva seniorer erbjuder träning, motionsrådgivning och föreläsningar. Boka tid till motionsrådgivningen via motionskoordinator Sara-Lotta Huhtaoja, tfn 050 389 4450, sara-lotta.huhtaoja@malax.fi eller projektarbetare Teija Flygar, tfn 040 650 8154, teija.flygar@malax.fi.

Drop in träning alla tisdagar till och med 28.11.2023 i Pixnehallen. Kl. 10–10.45 lättare träning (sittandes), kl. 11–11.45 tyngre träning. Avgiftsfritt.

Två avgiftsfria föreläsningar ordnas i Bygdegården, Köpingsvägen 18. Vi bjuder på kaffe med dopp. Föreläsningsspråket är svenska.

- Onsdag 8.11 kl. 10–12:
Träna för ditt liv. Föreläsare är fysioterapeut Jonna Nordström från Malax Fysio.
- Onsdag 13.12 kl. 10–12:
En god natts sömn och en välmående vardag. Luciadagen uppmärksammas. Föreläsare är Tina Wahlgren och Anette Engsbo från Träffpunkten.

HAR DU TIPS PÅ KURSER OCH FÖRELÄSNINGAR?

Kontakta oss på mi@malax.fi eller tfn 040 650 8100.

ONKO SINULLA KURSSI- TAI LUENTOEHDOTUKSIA?

Ota yhteyttä mi@malax.fi tai puh. 040 650 8100.

UNDER 2023 ORDNAR INTEGRATIONSPROJEKTET ÄNNU FÖLJANDE

Evenemang

18 NOVEMBER | KL. 10-15

HIMMELI DESIGN / UKRAINSKA HALMHANTVERK MED TETIANA HAIJEVSKA. INGEN KURSAVGIFT MEN ANMÄLAN VIA MEDBORGARINSTITUTET, KURSKOD: 110407

13 DECEMBER | KL. 18.00

MÅNGKULTURELL KONCERT I MALAX KYRKA MED BL.A. JOHAN OCH JURISTERNA, LUCIAUPPTÄDANDE, SARAH NEDERGÅRD OCH ALEXANDRA SHEVCHENKO

28 DECEMBER | KL. 17.30

NYÅRS GET-TOGETHER MED INTERNATIONELLA INSLAG PÅ BYGDEGÅRDEN

ÄNDRINGAR I PROGRAMMET KAN FÖREKOMMA

Aktiastiftelsen i Malax

Projektet Barnens bibliotek 2023

Genom projektet Barnens bibliotek har vi ordnat verksamhet för barn i åldern 0–6 år i Malax och Korsnäs kommun. Vi har samarbetat mycket med småbarnspedagogiken och ordnat evenemang kvällstid för familjer.

Dansa en bok – Leka en bok

Under året har vi dansat böcker vid 46 olika tillfällen. På våren dansade vi till boken Tänk om alla... eller Knacka på. Nu på hösten har vi dansat boken Den underbara familjen kanin och monstret i skogen. Vi har lyssnat på texten i boken och undersökt bilderna. Vi har gått in i bokvärlden genom vår fantasi med hjälp av musiken och dansat det vi upplevt. I boken om monstret i skogen har vi också fått dansa våra känslor (rädd, arg, glad, ledsen).

Vi har också haft en lekfull sagostund med boken Om du möter en björn där vi först lekt oss igenom boken och sen läst boken tillsammans.

Pop-Up bibliotek

Under våren ordnade vi pop-up bibliotek på 6 olika daghem i Malax och Korsnäs. Det var en omtyckt tillställning med många ivriga låntagare.

Sagostunder för de yngsta

Vi har deltagit vid församlingens och Folkhälsans familjecaféer där det kom fram önskemål om sagostunder för de yngsta. Därför har vi nu sagostunder för de yngsta den första fredagen varje månad i Yttermalax bibliotek. Då läser vi en massagesaga och en kortare saga.

Sagostunder med olika yrkesgrupper

Ni har väl inte missat Sagostunder med olika yrkesgrupper? Ifjol fick barn önska vem som ska komma till biblioteket och läsa en bok. Tack vare barnens intressanta tips har vi haft besök av en brandman, tullinspektör, bonde, kock, läkare, författare, polis, fotbollsspelare, journalist, talterapeut och museiarbetare.

Vårt rekord hittills är 54 besökare på en sagostund med yrkesgrupper. Det säger något om hur värdefull en sagostund kan vara!

Ännu i höst ordnas två sagostunder med yrkespersoner i Yttermalax bibliotek:

7.11 kl. 18: talpedagogerna och författarna Linn Sjöholm och Ann-Marie Burman

11.12 kl. 18: museiarbetare Nina Falk

Håll koll på Malax kommunbiblioteks Facebook eller Instagram för mer info om vår verksamhet.

Camilla Rönnholm

Projektledare – Barnens bibliotek

Carola Stenros.

Johanna Westerlund.

Ann-Helene Ståhl.

Boende, miljö och trafik

Infotillfälle om cykel- och gångvägar 9.11

Planeringen av cykel- och gångvägarna längs Åminnevägen och Vias-Paxal går framåt. Närings-, trafik och miljöcentralen ordnar ett informationstillfälle för allmänheten 9.11.2023 kl. 18–20 i Bygdegården. Vid infotillfället presenteras vägplansutkastet för båda cykel- och gångvägarna. Markundersökningar kommer att utföras i terrängen före årsskiftet.

Farthinder och hastighets-sänkningar på gator och vägar

Ibland inkommer önskemål om farthinder på gator eller detalplanevägar. Beslut om eventuella farthinder behandlas i tekniska nämnden då en anhållan har inkommit. För att anhållan ska ges större vikt borde den vara undertecknad av en stor del av de boende på området.

För eventuella hastighetsändringar bör också anhållan komma från flertalet boende längs vägen. Gällande hastigheter på enskilda vägar är det väglagets företrädare som begär utlåtande av kommunen för till exempel en hastighetsbegränsning.

Sladdning av grusvägar

Grusvägarna sladdas ett antal gånger efter vintersäsongen och inför dammbindningen. Eftersom dammbindningen utgör en större summa i underhållet försöker vi bibehålla den så länge som möjligt mot hösten utan att förstöra den med nya sladdningar. För att få ett lyckat sladdningsresultat borde det inte finnas synligt vatten på vägytan då sladdningen utförs och framför allt borde det vara uppehållsväder i tre dygn efter att sladdningen utförts. Höstväder med längre perioder av regn varannan dag är en utmaning för våra grusvägar.

Underhållsavtal för enskilda vägar

Underhållsavtalen för enskilda vägar avslutades vid ingången av detta år. Underhållet fortsätter under kommande vintersäsong som en övergångstid. Nya underhållsavtal ingås med företrädare för väglagen som uppfyller våra kriterier. I kriterierna ingår bland annat att vägstämmor ska hållas minst en gång per 4 år. Vägstämmans protokoll ska skickas åt vägmästaren och i protokollet bör det framgå vem som är bestyrelsens ordförande eller väglagets sysloman samt kontaktuppgifterna. Väg-

lagets uppgifter ska registreras hos Lantmäteriverket och kopia på registreringen ska skickas åt vägmästaren. Viktigt är att de väglag som endast uppfyller kriterierna för vinterunderhåll, klass III, ingår avtalen under 2023 då det i kriterierna bestämdes att klass III-avtal endast kan ingås i år. Till klass III hör vägar som inte uppfyller kraven för klass I eller II men är minst 350 meter till sista hushåll med fast bosättning och minst ett hushåll finns längs vägen.

Parkeringen vid Malax-Korsnäs hälsovårdscentral har grundförbättrats och fått ny asfaltbeläggning i höst.

Bergvärme i Petalax sportstuga

I enlighet med vår strategi för hållbar utveckling fortsätter arbetet med att optimera och förnya värmesystem i våra fastigheter. Sportstugan i Petalax har fått sin gamla oljepanna utbytt mot en bergvärmearrättning som nu har tagits i bruk.

Lekparken i Petalax har förnyats. Projektet har genomförts i samarbete med Folkhälsan i Petalax. Kommunen har investerat i lekredskap för 20 000 euro.

Solpaneler på Kommungården

Ytterligare ett projekt i vårt strategiska arbete med energioptimering är installationen av solpaneler på Kommungårdens tak. Vi har fått energistöd från Business Finland för projektet. Solpanelerna ger en toppoeffekt på 42,07 kWp. Den kalkylerade återbetalningstiden är ca 10 år.

Sanering av Knattebo daghem

Knattebo daghem har sanerats under sommaren och en bit in på hösten. Mellantaket har försetts med maskinell ventilation och ytterkorridorerna har sanerats och fått nya fönster samt nytt innertak med bättre akustikegenskaper. Plåttaket har även granskats och reparerats. Vi vill rikta ett speciellt tack till personalen, föräldrarna och barnen för gott samarbete under byggtiden.

Giftfri städning

I enlighet med Malax kommuns strategi för hållbar utveckling, är målet för städsidan att införa giftfri städning. Detta sker stegvis. Våren 2023 gjordes en testperiod på Högstadiet i Petalax med ozonvatten. Resultatet av denna testperiod var enbart positiv. Ozonvattnet är kemikaliefritt och det tillverkas genom en enkel process dagligen på plats. Kallt kranvatten kopplas till filtret, vattnet går igenom en dispenser och sensorer blandar vattnet med rätt mängd ozon. Ozonvattnet används som sådant till rengöring av olika ytor, även i städmaskiner.

Eftersom testperioden lämnade efter sig enbart positiva upplevelser, så införskaffades nu vår första ozonmaskin, till just Högstadiet i Petalax.

Ozonvattnet upplevs som ett effektivt hjälpmedel av lokalvårdarna. Mycket lätt att använda. Effektivt på fläckar som varit svåra att få bort tidigare. Inga ränder/vattendroppar blir kvar på speglar, glasytor och rostfria ytor. Ozonvattnet ger inga reaktioner på luftvägar eller hud.

Helén Stenmark och Eva-Carin Wikström, lokalvårdare vid Högstadiet i Petalax.

Boende, miljö och trafik

Foto: Christoffer Björklund.

Ett strategiskt val att bygga i trä

Malax kommunfullmäktige antog en strategi för hållbar utveckling för åren 2021–2025. Strategin är utformad för att integrera ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och ta hänsyn till deras ömsesidiga påverkan. I strategin finns tre huvudmål.

1. Minskning av växthusgasutsläpp: Kommunens målsättning är att minska växthusgasutsläppen med 10 % från 2021 till 2025.
2. Byggande i trä: Malax har valt att satsa på trä som huvudmaterial i byggnationer. Detta beslut främjar lokal produktion, lokal ekonomi och bidrar till att binda koldioxid effektivt, eftersom trä är ett hållbart och förnybart material.
3. Klimatneutralitet till 2030: En ambitiös målsättning är att Malax ska vara klimatneutralt år 2030, vilket innebär att nettoutsläppen av växthusgaser ska vara noll.

Strategin har haft stort genomslag i verksamheten, inte minst när det gäller fastigheter. De senaste åren har vi kartlagt energiförbrukningen i fastigheter och hittat sätt att minska den. Vi har tagit i bruk giffri städning. Vi har instal-

lerat solpaneler på Kommungården. Vi bygger i trä.

Planeringen av gymnasiefastigheten i Petalax och planeringen av daghemmet på Söderfjärdsbacken illustrerar förändringen. När huvudplanerare för gymnasiet upphandlades 2019 ingick i upphandlingsdokumenten endast information om att det var en gymnasiefastighet för ca 100 elever och 20 personal, placering invid högstadiet och en budget på drygt 3 miljoner euro. Inget annat. Det var först när huvudplaneraren Johan Ångerman, som vann anbudsfrågan, presenterade sina förslag till huvudritningar, som massivt trä (CLT) kom in i bilden. Det var ren tur att fastigheten blev i trä. Och vi var nöjda med det vi såg – men insåg också att det kunde ha blivit något helt annat.

Den risken ville vi inte ta igen. Vad som byggs kan inte styras av vem som är huvudplanerare. Det ska styras av vad kommunen vill ha. Vi gjorde en byggnadsstrategisk checklista, som är en del av strategin för hållbar utveckling. När ett nytt daghem skulle planeras 2022 så följde vi vår nya strategi och byggnadsstrategiska checklista. I upphandlingen

av huvudplanerare ingick betydligt mer bakgrundsmaterial. Vi hade redan slagit fast att byggnaden ska vara i massivt trä, den ska ta hänsyn till social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet och vi hade hört barn och personal redan i ett tidigt skede av processen. Förutom att en fuktexpert varit med i processen, har även hållbarhets-, akustik- och energiexperter kopplats in. Materialval granskas, solpaneler planeras på taket och rumsplaneringen möjliggör städning med städrobotar. En bra planering är A och O.

Det här låter självklart, men tyvärr är det fortsättningsvis inte en självklarhet i alla byggprocesser och i alla kommuner. Vi har därför, för att främja hållbar utveckling även utanför kommunens gränser, försökt dokumentera våra processer och göra dem lättillgängliga för andra.

Att nå klimatneutralitet och en hållbar utveckling är en lång och omfattande process, men vi tar ett steg i taget.

Läs mer om vårt hållbarhetsarbete på malax.fi.

Jenny Malmsten och John Södergran

Hanna Malkamäki.

Företagets hållbarhetsarbete som en del av den dagliga verksamheten

Hållbarhetsarbete är en viktig del av modern företagsverksamhet, och det finns många sätt att påbörja det. **Hanna Malkamäki**, projektchef för hållbar utveckling och cirkulär ekonomi på VASEK, rekommenderar att man läser färdplanen för hållbar utveckling och cirkulär ekonomi som heter *Österbotten ställer om*. Den kan laddas ner gratis på www.vasek.fi/cerm-roadmap.

Här är några tips om var man kan börja sitt hållbarhetsarbete:

1. Definiera tydliga och mätbara hållbarhetsmål för företaget. Detta hjälper till att fokusera på det som är mest betydelsefullt och att följa framstegen.
2. Lyssna på förväntningar och oro från företagets intressenter, såsom kunder, anställda, investerare och andra partners. Detta hjälper till att identifiera de områden där ditt företag kan ha en positiv inverkan och undvika skadliga metoder.
3. Hållbarhetsarbetet bör vara i linje med företagets värderingar och

kultur. Företagsledningen och de anställda spelar en nyckelroll när det gäller att integrera hållbarhet i verksamheten.

4. Börja minska påverkan på miljön. Det kan till exempel handla om att förbättra energieffektiviteten, optimera avfallshanteringen, använda förnybar energi eller utveckla mer miljövänliga produkter.
5. Kartlägg företagets leverantörskedjor och se till att dina leverantörer följer hållbarhetskriterierna.
6. Uppmuntra personalen att delta i hållbarhetsarbetet och ge dem möjligheter att påverka företagets hållbarhetsstrategi.
7. Kommunicera öppet om företagets hållbarhetsarbete gentemot kunder, intressenter och allmänheten. Publicera regelbundet hållbarhetsrapporter som beskriver framsteg och prestationer.
8. Delta i samarbete med andra företag, organisationer och myndigheter för att främja hållbarhet.

– Genom samarbete kan du lära dig bästa praxis och ha en bredare inverkan. Så det är värt att ta exempel av pionjerna, betonar Malkamäki och fortsätter:

– Hållbarhetsarbete är en kontinuerlig process och bör vara en integrerad del av företagets dagliga verksamhet. Även små steg kan ha en betydande inverkan när de genomförs på ett långsiktigt och systematiskt sätt.

Förutom gratis företagsrådgivning erbjuder VASEK hjälp från en hållbarhetsexpert för att tänka på företagets väg till att bli ett mer hållbart och lönsamt.

- Boka tid hos hållbarhetsexpert Hanna Malkamäki genom att skicka ett mail till hanna.malkamaki@vasek.fi.
- Boka tid för företagsrådgivning www.vasek.fi.

Text och foto: VASEK

Seniorer besökte Bergö

Äldrerådet ordnade utfärd för seniorer till Bergö 22 september. Det blev besök vid kyrkan, skolan och Fyrgården. På bilden berättar Per-Erik Berglund om Bergös historia. Vid skolan bjöds det på kaffe och smörgås, rundvandring och musikuppträdande av eleverna. Till sist blev det rundvandring vid Fyrgårdens serviceboende. Det blev en lyckad dag på Bergö!

Studiestipendier

Följande stipendier kan sökas:

1. Hemkommunsstöd (75 euro per termin)

Kriterier för beviljande av hemkommunsstöd:

- Heltidsstuderande vid universitet, högskola eller yrkeshögskola.
- Studeranden har Malax som hemort.
- Beviljas för högst 6 terminer eller tre år.
- Beviljas personer upp till 25 års ålder.
- Till ansökan ska bifogas närvarointyg från skolan eller intyg över studieprestationer.

2. Stipendium för studerande inom jord- och skogsbrukssektorn

Kriterier för beviljande av stipendium:

- Studier inom jord- och skogsbrukssektorn.
- Studeranden har Malax som hemort.
- Till ansökan ska bifogas närvarointyg från skolan eller intyg över studieprestationer.

Ansökningsblanketterna finns på www.malax.fi eller kan hämtas från Kommungården.

Ansökan med närvarointyg från studieinrättningen **lämnas in senast 6.11.2023** till Kommunstyrelsen i Malax, Malmgatan 5, 66100 Malax eller per e-post till: malax@malax.fi.

malax.fi

Malax bibliotek

ÖPPETTIDER 2023-2024

<https://fredrika.finna.fi>

Yttermalax Malmgatan 5, 66100 MALAX

1.9–31.5
040 650 7983
må 13–20
ti 13–20
ons 10–16
to 13–20
fre 10–16

Övermalax skol- och daghemsbibliotek

Öppet endast för kommunal verksamhet från
1.8.2023

14.8–2.6
050 575 7017
ons 9–12
to 9–15

Petalax Mamrevägen 11, 66240 PETALAX

14.8–2.6
040 650 8057
må 12–19
ti 9–15
ons 9–15
to 12–19

Bergö Bredhällsvägen 61 C, 66220 BERGÖ

14.8–2.6
040 650 8058
må 13–19
ti 10–16
to 13–19

Malaxdagen 6.8.2023

Malaxdagen-Blommornas dag blev en välbesökt dag i strålande solsken på Brinkens museum. Vi riktar ett stort tack till Malax Museiförening för gott samarbete!

Presidentvalet 2024

Presidentval förrättas söndag 28.1.2024. Om det förrättas en **andra omgång** är valdagen **söndag 11.2.2024.**

Valförrättningen börjar kl. 9.00 och pågår till kl. 20.00.

Röstningsområden och vallokaler i Malax är följande:

Röstningsområde / Vallokal / Adress

1. Bergö, Bergö skola, Bredhällsvägen 61 c
2. Yttermalax, Kommungården i Malax, Malmgatan 5
3. Övermalax, Övermalax skola, Kvarngränd 8
4. Långåminne, Strimman ungdomslokal, Björneborgsvägen 1517 a
5. Petalax–Nyby, Petalax skola, Thorshagavägen 5
6. Norra Pörtom, Norrback byagård, Björneborgsvägen 3286 a

FÖRHANDSRÖSTNING förrättas 17–23.1.2024 och 31.1–6.2.2024 enligt följande:

Kommungården i Malax, Malmgatan 5, 66100 Malax

onsdag 17.1–fredag 19.1 / kl. 9.00–16.00

onsdag 31.1–fredag 2.2 kl. 9.00–16.00

söndag 21.1 / söndag 4.2 kl. 10.00–13.00

måndag 22.1 / måndag 5.2 kl. 9.00–16.00

tisdag 23.1 / tisdag 6.2 kl. 9.00–18.00

Biblioteket i Bergö, Bredhällsvägen 61c, 66220 Bergö

torsdag 18.1 / torsdag 1.2 kl. 14.00–17.00

Övermalax skola, Kvarngränd 8, 66140 Övermalax

lördag 20.1 / lördag 3.2 kl. 10.00–13.00

Biblioteket i Petalax, Mamrevägen 11, 66240 Petalax

måndag 22.1 / måndag 5.2 kl. 14.00–17.00

HEMMARÖSTNING En röstberättigad, vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan stora svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället får förhandsrösta i sitt eget hem. Anmäl om hemmaröstning **senast tisdag 16.1.2024 före kl. 16** och i andra valomgången **senast tisdag 30.1.2024 före kl. 16** (om inte detta anmälts i samband med första valet) till malax@malax.fi eller tfn 040 650 7981.

Närståendevårdare genom avtal, som bor i samma hushåll som hemmaröstare och som har Malax som hemkommun, har även rätt till hemmaröstning.

RÖSTNING PÅ ANSTALT Förhandsröstning ordnas enligt vad valbestyrelsen meddelar på platsen.

Vid röstning ska den som röstar styrka sin identitet.

Centralvalnämnden i Malax